

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ψ3203	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	6 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις της διδάσκουσας, Μελέτες Περίπτωσης, Προσομοίωση εφαρμογής ανιχνευτικού εργαλείου, ομαδικές δραστηριότητες μέσα στην τάξη	3	4	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής Περιοχής (επιλεγόμενο)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://elearn.uoc.gr/course/view.php?id=1633		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες κατάλληλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε έναν κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Στο παρόν μάθημα οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα εντρυφήσουν στο πεδίο των Μαθησιακών Δυσκολιών. Το μάθημα χωρίζεται σε τέσσερις θεματικές ενότητες: α) την εννοιολογική διασαφήνιση του όρου, την ιστορική εξέλιξη και τα προβλήματα ορισμού και οριοθέτησης, β) Τα χαρακτηριστικά, τις επιπτώσεις και τις αιτιολογικές υποθέσεις των μαθητών/τριών με Μαθησιακές Δυσκολίες, γ) τα κριτήρια ταυτοποίησης, τη διαδικασία αξιολόγησης και τη διεπιστημονική συνεργασία που απαιτείται τόσο στην αξιολόγηση όσο και στην παρέμβαση και δ) την αντιμετώπιση των Μαθησιακών Δυσκολιών (διδακτικές προσεγγίσεις, προσαρμογή αναλυτικών προγραμμάτων και εξατομικευμένα προγράμματα).

Το μάθημα έχει ως αφετηρία βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις του πεδίου της Εκπαιδευτικής και Αναπτυξιακής Ψυχολογίας τις οποίες οι φοιτητές/τριες διδάχτηκαν στα πλαίσια των μαθημάτων υποβάθρου της Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας και της Αναπτυξιακής Ψυχολογίας I και II. Εστιάζει και εμβαθύνει σε εκείνα τα πεδία μελέτης: α) της Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας που αφορούν τις παρακάτω θεματικές ενότητες i. Διαφορετικότητα και ιδιαιτερότητες των μαθητών, ii. Ενσωμάτωση στη σχολική τάξη μαθητών με ιδιαιτερότητες, iii. Κίνητρα μάθησης iv. Προϋποθέσεις για τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού μαθησιακού περιβάλλοντος και β) της Αναπτυξιακής Ψυχολογίας I και II που αφορούν τις παρακάτω θεματικές ενότητες i. Βρεφική και νηπιακή ηλικία (γνωστική ανάπτυξη, οι απαρχές της γλώσσας, κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη), ii. Πρώτη παιδική ηλικία (σωματική, νοητική ανάπτυξη, η ανάπτυξη της γλώσσας, κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη), iii. Μέση παιδική ηλικία (σωματική και γνωστική ανάπτυξη, κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη), iv. Εφηβική ηλικία (σωματική και γνωστική ανάπτυξη, η διαφορετικότητα στην ανάπτυξη, η κοινωνική ανάπτυξη).

Κατά τη διάρκεια των παραδόσεων οι φοιτητές/τριες αναμένεται:

- Να κατανοούν τη φύση και τα αίτια των Μαθησιακών Δυσκολιών.
- Να μπορούν να διαφοροποιούν τις Μαθησιακές Δυσκολίες από άλλες δυσκολίες, όπως χαμηλή επίδοση.
- Να περιγράφουν τα χαρακτηριστικά των μαθητών/τριών με Μαθησιακές Δυσκολίες.
- Να αναγνωρίζουν τις πρώιμες ενδείξεις των Μαθησιακών Δυσκολιών.
- Να εξηγούν τις επιπτώσεις που ενδέχεται να έχουν οι μαθητές με Μαθησιακές Δυσκολίες στην συναισθηματική κατάσταση και την κοινωνική αλληλεπίδραση.
- Να υποστηρίζουν τη σημαντικότητα της διεπιστημονικής συνεργασίας στην αξιολόγηση και αντιμετώπιση των Μαθησιακών Δυσκολιών στο σχολείο.
- Να συνδέουν την θεωρητική γνώση με την αξιολόγηση και αντιμετώπιση των Μαθησιακών Δυσκολιών.
- Να προβληματιστούν γύρω από τις ηθικές προεκτάσεις και τις πρακτικές εφαρμογές της αξιολόγησης στο πεδίο των Μαθησιακών Δυσκολιών.
- Να διαμορφώνουν κρίσεις που περιλαμβάνουν προβληματισμό στην αξιολόγηση μαθητών/τριών με Μαθησιακές Δυσκολίες και με άλλες συνοδές δυσκολίες.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής, και επαγωγικής σκέψης

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Λήψη αποφάσεων

- Ομαδική εργασία
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα και ευαισθησία σε θέματα φύλου
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας.
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το περιεχόμενο του μαθήματος συνδέεται με τους 5 βασικούς άξονες του προγράμματος σπουδών:

Επιστημονικές βάσεις [1], Επιστημονική έρευνα και Κριτική Σκέψη [2], Ηθική και κοινωνική ευθύνη [3], Ικανότητα Επικοινωνίας [4], Βασική προετοιμασία για αποφάσεις καριέρας και επαγγελματικής αποκατάστασης [5].

Εβδομάδα 1^η : Παρουσίαση οργανογράμματος μαθήματος. Εισαγωγή στο πεδίο των Μαθησιακών Δυσκολιών. [1]

Εβδομάδα 2^η : Ιστορική εξέλιξη των Μαθησιακών Δυσκολιών. Προβλήματα ορισμού και κριτηρίων προσδιορισμού των Μαθησιακών Δυσκολιών. Αποσαφήνιση ορισμών, όρων, οριοθέτηση και ταξινόμηση. [1,2]

Εβδομάδα 3^η : Χαρακτηριστικά μαθητών με Μαθησιακές Δυσκολίες στην προσχολική και σχολική ηλικία. Θετικές και αρνητικές επιπτώσεις από την καταχρηστική χρήση του όρου. Συχνότητα εμφάνισης των Μαθησιακών Δυσκολιών. Το ορθογραφικό σύστημα γραφής. [1,2]

Εβδομάδα 4^η : Αιτιολογικοί παράγοντες των Μαθησιακών Δυσκολιών και ερμηνευτικά μοντέλα για τη φύση, την αξιολόγηση και την αντιμετώπιση των Μαθησιακών Δυσκολιών. [1,2,3,4,5]

Εβδομάδα 5^η : Συνύπαρξη Μαθησιακών Δυσκολιών με προβλήματα συναισθήματος και συμπεριφοράς. Το νομοθετικό πλαίσιο για τις Μαθησιακές Δυσκολίες. [1,2,3,4,5]

Εβδομάδα 6^η : Κριτήρια ταυτοποίησης των Μαθησιακών Δυσκολιών. Έγκαιρη ανίχνευση. Ανιχνευτικά εργαλεία. [1,2,3,5]

Εβδομάδα 7^η : Η διαδικασία της αξιολόγησης των Μαθησιακών Δυσκολιών. Μελέτη Περίπτωσης. [1,2,3,5]

Εβδομάδα 8^η : Η διεπιστημονική συνεργασία για την αξιολόγηση και αντιμετώπιση των Μαθησιακών Δυσκολιών. Μελέτη Περίπτωσης μαθητή με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες και προβλήματα συναισθήματος και συμπεριφοράς. [1,2,3,4, 5]

Εβδομάδα 9^η : Η συμβολή του περιβάλλοντος της τάξης και του σχολείου στην αντιμετώπιση των Μαθησιακών Δυσκολιών. Η Διαφοροποιημένη Διδασκαλία. Δραστηριότητα με τους/τις φοιτητές/τριες. [1,2,3,4,5]

Εβδομάδα 10^η : Διδασκαλία γνωστικών και μεταγνωστικών στρατηγικών σε μαθητές/τριες με Μαθησιακές Δυσκολίες. [1,2,3,4,5]

Εβδομάδα 11^η : Εξατομικευμένα Προγράμματα και προσαρμογή αναλυτικών προγραμμάτων για την αντιμετώπιση των Μαθησιακών Δυσκολιών. [1,2,3]

Εβδομάδα 12^η : Αποτελεσματικές παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση των Μαθησιακών Δυσκολιών. [1,2,3,4,5]

Εβδομάδα 13^η : πχ. Συμπεράσματα, επίλυση αποριών και οδηγίες/ανατροφοδότηση [1,2,3,4,5]

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως

Πρόσωπο με πρόσωπο

<i>εκπαίδευση κ.λπ.</i>			
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση Τ.Π.Ε στη διδασκαλία. Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-learn		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i> <i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου (ώρες)	ECTS
	Συναντήσεις μαθήματος	39	1,56
	Αυτοτελής μελέτη	60	2,4
	Τελικές εξετάσεις	3	0,12
	Σύνολο μαθήματος	102	4,08
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i> <i>Γλώσσα αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i> <i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i>	Γραπτή τελική εξέταση, βασισμένη σε ερωτήσεις ανάπτυξης και πολλαπλής επιλογής (100%) Προφορική εξέταση για φοιτητές/τριες με διαπιστωμένες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στα ίδια θέματα με τους/τις γραπτώς εξεταζόμενους/ες (100%) Η αξιολόγηση γίνεται στην Ελληνική. Για τους φοιτητές Erasmus, στην Αγγλική.		

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

Αντωνίου, Φ., & Κόκκαλη Β. (2023). *Αποτελεσματικές Παιδαγωγικές Παρεμβάσεις για τις Μαθησιακές Δυσκολίες*. Gutenberg.

Fletcher, J. M., Reid Lyon G., Fuchs, L. S., & Barnes, M.A. (2019). *Learning Disabilities: From identification to Intervention*. Guilford Publications.

Kilpatrick, D. A., Joshi, R. M., & Richard K. Wagner, R. K. (2019). *Reading Development and Difficulties : Bridging the Gap Between Research and Practice*. Springer.

Παντελιάδου, Σ. (2011). *Μαθησιακές Δυσκολίες και Εκπαιδευτική πράξη. Τι και Γιατί*. Πεδίο.

Παντελιάδου, Σ., & Αντωνίου, Φ. (2008). *Διδακτικές προσεγγίσεις και πρακτικές για μαθητές με Μαθησιακές Δυσκολίες*. Γράφημα.

Παντελιάδου, Σ., & Αργυρόπουλος, Β. (2023). *Ειδική Αγωγή: Από την έρευνα στη διδακτική πράξη*. ΠΕΔΙΟ.

Πολυχρόνη, Φ. (2011). *Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες*. ΠΕΔΙΟ.

Reid, R., Lienemann, T.O., & Hagaman, J.L. (2023). *Η διδασκαλία στρατηγικών στα παιδιά με Μαθησιακές Δυσκολίες (επιστ. επιμ. Φ. Πολυχρόνη)*. Gutenberg.

Τάνταρος, Σ. (επιστ. επιμ.). (2011). *Δυσκολίες Μάθησης: Αναπτυξιακές, εκπαιδευτικές και κλινικές προσεγγίσεις*. ΠΕΔΙΟ.

Τζιβνίκου, Σ. (2015). *Μαθησιακές Δυσκολίες-Διδακτικές παρεμβάσεις*. [ηλεκτρ. βιβλίο]
Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Διαθέσιμο
στο: <http://hdl.handle.net/11419/5332>.

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:
- *Annals of Dyslexia Journal*
- *Journal of Learning Disabilities*

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

ΙΕΠ (ΟΔΗΓΟΣ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ Μ.Δ).

Εκπαιδευτικό Λογισμικό για μαθητές με σοβαρές δυσκολίες μάθησης http://edugate.minedu.gov.gr/index.php?option=com_sppagebuilder&view=page&id=29&Itemid=210

Εκπαιδευτικό υποστηρικτικό υλικό για μαθητές με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες (Προσαρμογές Αναλυτικών Προγραμμάτων (Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο):
<http://prosvasimo.iep.edu.gr/el/ekpaideush-mathitwn-me-eidikes-mathisiakes-duskolies>

Θέματα αξιοποίησης της ομάδας στη σχολική τάξη. http://www.epimorfosi.edu.gr/images/stories/ebook/epimorfotes/sxeseis/sxeseis_sxolikh_taxh.pdf